

METODOLOŠKO POJASNILO

Janez Čampa

ZRAČNI TRANSPORT

To metodološko pojasnilo se nanaša na objavljanje podatkov:

- Transport, Slovenija, mesečno (Prva objava)
- Transport, Slovenija, letno (Prva objava)
- Zračni transport, Slovenija, letno (Prva objava). V podatkovni bazi SiStat so objavljeni podatki o letališkem prometu od leta 2004 dalje. Podatki o zračnem prevozu so objavljeni od 1998 do 2019.

Januar 2023

Kazalo

1	NAMEN.....	3
2	PRAVNI OKVIR.....	3
3	ENOTA, KI JO OPISUJEJO OBJAVLJENI PODATKI.....	3
4	IZBOR ENOT OPAZOVANJA.....	4
5	ZBIRANJE IN VIRI PODATKOV.....	4
6	DEFINICIJE.....	5
7	POJASNILA.....	8
8	OBJAVLJANJE PODATKOV.....	9
9	REVIDIRANJE PODATKOV.....	9
10	DRUGA METODOLOŠKA GRADIVA.....	9

1 NAMEN

Namen objave podatkov je prikaz ključnih statistik zračnega transporta. Te so:

- število potnikov v letališkem prometu,
- količina blaga v letališkem prometu,
- število prepeljanih potnikov v zračnem prevozu,
- količina blaga v zračnem prevozu,
- število potniških kilometrov, opravljenih v zračnem prevozu,
- število tonskih kilometrov, opravljenih v zračnem prevozu.

2 PRAVNI OKVIR

- [Letni program statističnih raziskovanj \(LPSR\)](#)
- [Zakon o državni statistiki \(Uradni list RS, št. 45/95 in 9/01\)](#)
- Uredba 437/2003 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. februarja 2003 o statistiki železniškega transporta (Council Regulation (EC) No 437/2003 of 27 February 2003 on statistical returns in respect of the carriage of passenger, freight and mail by air) (CELEX: 32003R0437)
- Uredba Komisije (ES) št. 1358/2003 o izvajanju Uredbe (ES) št 437/2003 Evropskega parlamenta in Sveta (Commission Regulation 1358/2003 implementing Regulation (EC) 437/2003 of 31 July 2003) o statističnih podatkih v zvezi z zračnim prevozom potnikov, tovora in pošte ter o spremembi Prilog I in II k Uredbi (CELEX: 32003R1358)

3 ENOTA, KI JO OPISUJEJO OBJAVLJENI PODATKI

Enote, ki jih opisujejo objavljeni podatki, so:

- letališki potniški promet v javnem prevozu glede na prihod/odhod letal, redni/posebni prevoz ter državo prihoda/odhoda letal;
- letališki blagovni promet v javnem prevozu glede na prihod/odhod letal, redni/posebni prevoz ter državo prihoda/odhoda letal;
- letališki potniški promet glede na vrsto prevoza (javni prevoz/splošno letalstvo/ostalo) ter redni/posebni prevoz;
- letališki blagovni promet glede na vrsto prevoza (javni prevoz/splošno letalstvo/ostalo) ter redni/posebni prevoz;
- operacije letal glede na vrsto prevoza (javni prevoz/splošno letalstvo/ostalo) ter redni/posebni prevoz;
- potniki in potniški kilometri v zračnem prevozu glede na redni/posebni prevoz ter vrsto mednarodnega prevoza (v tujino/iz tujine/po tujini);^{2/7}
- tone in tonski kilometri v zračnem prevozu glede na redni/posebni prevoz ter vrsto mednarodnega prevoza (v tujino/iz tujine/po tujini);
- izkoriščenost potniških mest in nosilnosti glede na redni/posebni prevoz ter vrsto mednarodnega prevoza (v tujino/iz tujine/po tujini).

4 IZBOR ENOT OPAZOVANJA

V letno raziskovanje (TR-LET/L) so zajeta vsa tri slovenska mednarodna letališča:

- Letališče Jožeta Pučnika Ljubljana (do julija 2007 Letališče Ljubljana),
- Letališče Edvarda Rusjana Maribor (do junija 2008 Letališče Maribor) in
- Letališče Portorož.

Pri mesečnem statističnem raziskovanju Letališki promet (TR-LET/M) je opazovana enota Letališče Jožeta Pučnika Ljubljana.

Pri letnem statističnem raziskovanju o zračnem prevozu (TR-ZRA/L) in mesečnem statističnem raziskovanju Zračni prevoz (TR-ZRA/M) je v raziskovanju vključen največji slovenski letalski prevoznik.

Pri letnem statističnem raziskovanju Letališki promet (TR-LET/L) gre za popolni zajem. V letno raziskovanje so zajeta vsa tri slovenska mednarodna letališča:

- Letališče Jožeta Pučnika Ljubljana (do julija 2007 Letališče Ljubljana),
- Letališče Edvarda Rusjana Maribor (do junija 2008 Letališče Maribor) in
- Letališče Portorož.

Pri mesečnem statističnem raziskovanju Letališki promet (TR-LET/M) pa gre za zajem s pragom. Prag je: 150.000 potnikov v letališkem prometu letno. Opazovana enota je Letališče Jožeta Pučnika Ljubljana.

Pri letnem statističnem raziskovanju o zračnem prevozu (TR-ZRA/L) in mesečnem statističnem raziskovanju Zračni prevoz (TR-ZRA/M) gre za zajem s pragom. V raziskovanju je vključen največji slovenski letalski prevoznik. Od vključno septembra 2019 dalje podatkov o zračnem prevozu ne objavljamo več zaradi prenehanja delovanja edinega slovenskega letalskega prevoznika.

5 ZBIRANJE IN VIRI PODATKOV

Podatke o zračnem transportu zbiramo v štirih statističnih raziskovanjih:

- letno zbiramo podatke za statistično raziskovanje Letališki promet – TR-LET/L
- mesečno zbiramo podatke za statistično raziskovanje Letališki promet – TR-LET/M
- letno zbiramo podatke za statistično raziskovanje Zračni prevoz – TR-ZRA/L
- mesečno zbiramo podatke za statistično raziskovanje Zračni prevoz – TR-ZRA/M

Podatke o zračnem transportu zbiramo v štirih statističnih raziskovanjih:

- letno statistično raziskovanje Letališki promet – TR-LET/L
- mesečno statistično raziskovanje Letališki promet – TR-LET/M
- letno statistično raziskovanje Zračni prevoz – TR-ZRA/L
- mesečno statistično raziskovanje Zračni prevoz – TR-ZRA/M

Podatke za TR-LET/L pridobimo tako, da poročevalskim enotam pošljemo tiskan vprašalnik in kot izbirno možnost tudi elektronski obrazec v programu Excel za samoizpolnjevanje. Poročevalske enote so dolžne sporočiti Statističnemu uradu RS zahtevane podatke za preteklo leto do 10. marca naslednjega leta. Podatke nam lahko sporočijo pisno po pošti ali elektronsko, če so se odločile za ta način sporočanja podatkov. Podatke pridobijo z lastnim opazovanjem in s statističnim zapisovanjem podatkov o poslovni dejavnosti, s katero se ukvarjajo – letališkim prometom. Podatke za (TR-LET/M) pridobimo tako, da nam poročevalska enota podatke sporoči elektronsko. Zahtevane podatke za opazovani mesec je dolžna sporočiti najpozneje do 10. v mesecu za predpretekli mesec. Poročevalska enota pridobi podatke z lastnim opazovanjem in s statističnim zapisovanjem podatkov o poslovni dejavnosti, s katero se ukvarja – letališkim prometom. Podatke o letni ter mesečni statistični raziskavi o zračnem prevozu (TR-ZRA/L in TR-ZRA/M) zbiramo na način, da poročevalski enoti pošljemo:- obvestilni pismi s prilogama ter elektronska obrazca za samoizpolnjevanje v programu Excel. Poročevalska enota je dolžna sporočiti Statističnemu uradu RS zahtevane podatke za preteklo leto v okviru letnega statističnega raziskovanja o zračnem prevozu (TR-ZRA/L) do 10. marca naslednjega leta. Poročevalska enota je dolžna sporočiti Statističnemu uradu RS zahtevane podatke za opazovani mesec v okviru mesečnega statističnega raziskovanja o zračnem prevozu (TR-ZRA/M) najpozneje do 10. v mesecu za pretekli mesec. Poročevalska enota nam podatke pošlje elektronsko. Poročevalska enota pridobi podatke z lastnim opazovanjem in statističnim zapisovanjem poslovne dejavnosti, s katero se ukvarja – zračnim prevozom.

Podatkov za to raziskovanje ne pridobivamo iz administrativnih virov.

6 DEFINICIJE

Transport je gospodarska dejavnost, ki se ukvarja s prevozom materialnih dobrin in ljudi.

Zrakoplov je vsaka naprava, ki se lahko obdrži v atmosferi zaradi reakcije zraka, razen reakcije na zemeljsko površino.

LETALIŠKI PROMET

Podatki o potniškem in blagovnem prometu na Letališču Jožeta Pučnika Ljubljana se prikazujejo glede na državo prihoda in državo odhoda letal.

Javni zračni prevoz

Let ali serija letov za javni prevoz potnikov in/ali blaga ter pošte za plačilo ali najem. Javni zračni prevozi so lahko redni ali posebni.

Splošno letalstvo

To so drugi komercialni in nekomercialni leti (posebni poslovni leti, vladni leti, vojaški leti, ambulantni leti, tehnični leti ipd.).

Ostalo

To so šolski leti, pozicijsko-demonstracijski in testni leti.

Redni zračni prevoz

Prevoz, ki poteka v skladu z vnaprej objavljenim voznim redom ali ki je tako reden in pogost, da lahko tvori prepoznavno sistematično serijo letov.

Posebni zračni prevoz

Prevoz, ki ni opredeljen kot redni prevoz.

Operacije letal

Vsi vzleti in pristanki letal. Vključene so vse komercialne in nekomercialne operacije letal.

Potnik

Potnik je oseba, ki potovanje začne ali konča na letališču, ki sporoča podatke, ne glede na to, ali je plačala vozovnico ali ne. Potnika štejemo le enkrat. Upoštevamo (štejemo) tudi transfernega potnika (to je potnik, ki zapusti letališče, ki sporoča podatke, z drugim letalom, kot je prispel, ali z istim letalom, vendar z drugo številko leta).

Blago

Vse blago in pošta, naložena ali razložena z zrakoplova. Prtljage potnikov in blaga v neposrednem (direktnem) tranzitu ne upoštevamo.

Potnik v neposrednem (direktnem) tranzitu

Potnik, ki je po kratkem postanku letala nadaljeval svoje potovanje na istem zrakoplovu in z isto številko leta, kot je prispel na letališče, ki sporoča podatke. V skupnih statističnih podatkih o letališču in pri izračunu števila potnikov se potniki v neposrednem tranzitu štejejo le enkrat.

Transferni potnik, prtljaga, tovor ali poštna pošiljke

Transferni potnik, prtljaga, tovor ali poštna pošiljke so potnik, prtljaga, tovor ali poštna pošiljke, ki odhajajo z drugim letalom, kot so prispeli, ali z istim letalom, vendar z drugo številko leta, kot so prispeli.

ZRAČNI PREVOZ

Notranji prevoz

Prevoz, pri katerem sta odletno in namembno letališče na ozemlju Republike Slovenije in pri katerem ni predviden odlet v zračni prostor druge države.

Mednarodni prevoz

Prevoz potnikov in/ali blaga v tujino in iz tujine ter po tujini.

Mednarodni prevoz – let po tujini

Prevoz potnikov in/ali blaga med tujimi državami oziroma prevoz potnikov in/ali blaga med tujimi letališči.

Komercialni let

Let, ki se opravlja na vnaprej določeni liniji v rednem prevozu in zunaj rednih letov v posebnem prevozu. Letala so na razpolago za javni prevoz potnikov in/ali blaga za plačilo ali najem.

Redni prevoz

Leti, ki so objavljeni v voznem redu prevoznika na začetku sezone. To so predvsem redne potniške, tovarne in poštno linije.

Posebni prevoz

Leti, ki nimajo značilnosti rednih letov in se objavljajo po posebej dogovorjenih pogojih, kot na primer čarterski, taksi ali panoramski leti.

Letalski kilometri

Vsota dolžin vseh komercialnih letov.

Potnik

Vsaka oseba, ki je bila prepeljana z letalom v soglasju s prevoznikom in je za to plačala kakršno koli komercialno prevoznino. Oseba, ki je vozovnico plačala, a je ni uporabila, se ne šteje. Člani posadke se prav tako tu ne upoštevajo.

Potniški kilometer

Potniški kilometer je prevoz potnika na razdalji enega kilometra.

Blago

Ves tovor in pošta, ki se prepelje v plačanem prevozu, razen prtljage potnikov in zalog letala.

Tonski kilometri

Seštevek množkov, dobljenih z množenjem ton blaga, prepeljanega na vsakem posameznem poletu, in razdalje med letališčema.

Potniški tonski kilometri

Zmožek potniških kilometrov in teže posameznega potnika, vključno z njegovo prtljago. Za maso potnika se upošteva standardna masa 90 kg (v tem je upoštevana tudi masa prtljage).

Izkoriščenost potniških mest

Razmerje med realiziranimi potniškimi kilometri in sedež-kilometri, ki so na razpolago. Sedež-kilometer, ki je na razpolago, je enak seštevku zmnožkov, dobljenih s številom vseh sedežev, ki so na razpolago za posamezni let, in dolžine posamezne relacije.

Izkoriščenost nosilnosti

Razmerje med realiziranimi tonskimi kilometri potnikov in blaga ter tonskimi kilometri, ki so na razpolago. Tonski kilometri, ki so na razpolago, so enaki seštevku zmnožkov, dobljenih z množenjem ton, ki so na razpolago za posamezni prevoz (potnikov in blaga), in razdalje med letališčema.

7 POJASNILA

7.1 KLASIFIKACIJE

7.2 OBDELAVA PODATKOV

UREJANJE PODATKOV

Postopkov urejanja podatkov nismo uporabili.

UTEŽEVANJE

Postopkov uteževanja podatkov nismo uporabili.

DESEZONIRANJE

Postopki desezoniranja niso smiselni.

7.3 INDEKSI

Indeksov ne objavljamo.

7.4 NATANČNOST

Natančnosti ne izračunavamo.

7.5 DRUGA POJASNILA

8 OBJAVLJANJE PODATKOV

- Podatkovna baza SiStat: Ekonomsko področje – Transport – [Zračni transport](#). Objavljajo se absolutni podatki.
- Podatkovna baza SiStat: Ekonomsko področje – Transport – [Transport po panogah](#). Objavljajo se odstotki, kazalniki in povprečja.
- Prva objava (Transport): »Transport, Slovenija, mesečno«
- Prva objava (Transport): »Transport, Slovenija, letno«.
- Prva objava (Transport, Zračni transport): »Zračni transport, Slovenija, letno
- [Statøpis](#)
- Eurostat, Statistični urad Evropske unije
- Organizacija za gospodarsko sodelovanje in razvoj (OECD)

9 REVIDIRANJE PODATKOV

9.1 OBJAVLJANJE ZAČASNIH IN KONČNIH PODATKOV

Začasnih podatkov ne izkazujemo. Objavimo le končne podatke.

9.2 DEJAVNIKI, KI VPLIVAJO NA ČASOVNO PRIMERLJIVOST

V časovni vrsti ni prišlo do prelomov, zato so vse časovne točke primerljive.

10 DRUGA METODOLOŠKA GRADIVA

Metodološka gradiva na spletni strani SURS so dostopna na <https://www.stat.si/statweb/Methods/QuestionnairesMethodologicalExplanationsQualityReports>.

- Vprašalnik:
  - Vprašalnik za letno statistično raziskovanje Promet na letališčih (TR-LET/L), področje: Transport, podpodročje: Zračni transport
- Reference Metadata in Euro SDMX Metadata Structure: (ESMS): Air transport measurement – passengers (avia_pa), freight and mail (avia_go), airport traffic (avia_tf) and regional statistics (avia_rg), https://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/EN/avia_pa_esms_si.htm

- [Priročnik za statistiko zračnega transporta](#)
- [Glosar za statistiko transporta, 4. izdaja, v slovenščini](#)
- [Glossary of transport statistics, 5th edition 2019](#) (samo v angleščini)